

Információtudomány

Az új információs rend (vagy tér) megjelenése, az információs planéta és/vagy planetáris információtudatosság hosszú fejlődés eredménye. Helyzet van az akkumulációs és inkubációs idő szerint (amikor már semmi az, ami volt korábban), mert a föld adat/információ-érzékelő, rögzítő és gyűjtő apparátusai az eltronizált információtechnikai eszközök kultúra jóvoltából, az ebbéli eredményesség révén a tengerekben, vulkánokban, az űrben stb. egyaránt gyűjtenek és előállítanak adatokat számunkra. Ma egyszerűen már nem tudunk mit kezdeni pl. a műholdak által összehordott töménytelen információval, amit most tettek nyilvánossá az űrnagyhatalmak.¹

A magyar információkutatás jelentkezik a beszédkutatás, az MTA-NYI Kempelen F. beszédkutató laboratóriuma által: 150 éve a szónokok percnként 30-40 szót mondtak ki, az 1980-as években a köznapi beszéd sebessége percnként 60, ma 80 szóra gyorsult. E gyorsulás értelme, tartalma, logikája fontos ismernivaló a jövő kommunikációjának megértése szempontjából. Az információkutatás újdonsága jelenik meg a számítástechnika fejlődési irányainak (ahogy a gépek megváltoztatják a gépekről való gondolkodásunkat) vitájában is, amikor a párhuzamos feldolgozásról elhíresült „metatechnológus” (DH) újabb agymenése, a 10 ezer évre tervezett óra (amelyik naponta kétszer tikk-takkol, százévente üt) értelme kerül szóba. A mesterséges intelligencia és az agykutatás (modellezés), a mesterséges és a természetes intelligencia újszerű megközelítésével (ötvözésével) kapcsolatos kutatások új irányba állításával Hillis szemléletváltást sürget, mondván, hogy „ma is úgy tanítjuk az embereket, mint amikor még csak 1%-ával rendelkezünk jelenlegi ismeretanyagunknak”. Hillis szerint az ipari társadalomban az ember fizikai képességei és készségeinek kiterjesztése ment végbe, az információs társadalomban pedig a számítógépek révén az intellektuális készségeké.²

Az informatika tudomány eseménye, hogy az információ társadalmiasítása a technológiai szemlélet kinövése után kezdi rendezni az i-dömpinget (mint jórészt értéktelent), s ennek útja a „világ mint információ” (re)definiálása, mint pl. információhordozók (könyvek), információ(rak)tárak (könyvtárak), információszolgáltatók (egyetemek) és így tovább. Az infoprefixáció mint jelenség új (cselekvéssé konvertálható) fogalmakat gerjeszt, ilyenek pl az „infotainment”, az „infomatics”, az „infomating” vagy az „infomediary”. Az új modellezés a Toffler-féle gondolat továbbfejlesztése, a „hatdimenziós szemlélet”, aminek összetevői a demassification, a decentralization, a denationalization, a despacialization, a disintermediation, valamint a disaggregation. Az infoentuziasmusznak vége (elmúlt a McLuhan-féle információs romantika), kezdődik az információ újkora.³

Az informatika tudomány eseménye az 1997-es Fukuyama-Shulsky RAND-tanulmány továbbélése, amely a közvetítők feleslegessé válása, a karcsúsított szervezetek, ill. a katonai vezetési/végrehajtási kényszer indokolta centralizáció közötti összefüggéseket vizsgálva úgy találta, hogy az IT és a karcsúsított szervezet közötti egyenes összefüggés csak egy informatikus blabla, amit a középvezetés mint az információgyűjtés-, -feldolgozás, -szervezésre szakosodott menedzsment misztifikál. Az is az ellenkező folyamatot igazolta, hogy az alkalmazottak aránya a gyáripari termelésben, ill. a menedzser típusú alkalmazottak aránya a teljes munkaerőben növekedett az IT terjedésével egyetemben: másrészt az informatizáció sem decentralizált, ellenkezőleg, a számítógépesítés erősen centralizált adatrendszerek alkalmazásával vált hatékonyá. Az információ korábban folyamatos harc folyik a társadalom azon aspektusaiban, amelyek kritikus szerepet játszanak a társadalom és információ formálásában is (hogy az információt hasznossá tegye, értéket, jelentést adva neki). Óriási veszélyei vannak, hogy a technológia szédítő fejlődését nem követi a társadalmi adaptáció, ami a társadalom szétszakadásában mutatkozik meg.⁴

Az Oxford Internet Institute megalakulásával egy új kutatóműhely (amelyik az egyetem társadalomtudományi részlegéhez tartozik) jött létre, legfontosabb vizsgálódási területei a következők: globális információtörvények és végrehajtásuk: a kormányzás és adminisztratív szabályozás: adatbiztonság és adatvédelem: megbízhatóság és bizalom az IT-ban: államhatárok az adózásban: internetes egészségügy: internet az oktatásban: a digitális szakadék kérdése. A további információk és dokumentáció a OII kapcsán

<http://www.admin.ox.ac.uk/po/oii> címen, a nemzeti virtuális társadalom kutatási program pedig a <http://www.virtualsociety.org.uk> címen érhető el.⁵

A tömegtájékoztatás és a kormányzás bonyolult viszonya (kölcsonhatások, tervezés, reakciók stb.) szerepelt egy amerikai konferencia kiemelt témájaként („Information and State”). A meghírdetett téma logikai vezetője a tömegtájékoztatás szerepe és a kormány reakcióképessége a kormány és az állampolgárok közötti aszimmetrikus információs környezetben. A modellhelyzetet India jelképezte, ahol gyakori közbiztonsági események (földrengés, árvíz, járvány stb.) tették próbára a kormányok tájékoztatási készségeit a lakosság elérésében. A konferencián különös érdeklődésre tartott számot a tömegtájékoztatás mint társadalmi normakövető intézmény a közérdekű/ - közhasznú/ közbiztonsági események kezelésében: általában a tömegtájékoztatás és állami (köz)politika.⁶

Az információtudomány mai fejlődésében a kutatások középpontjában a tudat áll: az agy és a tudat összefüggéseinek vizsgálata. Az eliminatív materialista, a dualista, a naturalista, neurelista, pánpszichista szemléletmódok kifejtése után, a neurobiológiai és a fizikai szemléletmód után a tudat kvantumelmélete következik. A gondolkodási folyamatok algoritmikus elemzése során bukkant Penrose a kvantumtudat létezésére (pl. a megmagyarázhatatlan intuíció a kognitív képességek között, vagy a komputáció szabályait teljesen felforgató nem-algoritmikus folyamatok), s az agy mint organikus kvantumszámítógép kerül a képbe. A biológiai információ- és kommunikációtudomány (ionok és centriolum, mikrotubulusok a plazmaáramlásban és sejtkommunikációban) jelentkezik újabb ismeretekkel a szintéziskísérletek sorában.⁷

A legújabb (1964-es, 1978-as, 1985-ös felmérésekkel összevethető) Gereben-féle mérleg elszomorító eredményeket közöl, amennyiben 1985-2000 között a semmit sem olvasó magyarok aránya 5-ről 12%-ra növekedett, míg a mindent olvasó elit aránya 18-ról 9%-ra esett vissza. A 20. sz-i és az információ korában mércének tekintett (új mérés és minősítés) könyvolvasási szokások szerinti minősítés olyan negatív értéket adott, hogy nem merték elhinni (!). A korábbi könyvolvasási minősítések szerint 1985-2000 között a könyvolvasól aránya mo-on 64%-ról 49%-ra, az ún. rendszeres (havi átlagban 1 könyvet) olvasók aránya 19%-ról 12%-ra csökkent. A Gereben-féle minősítés legfontosabb üzenete, hogy az iskolázottság és a szabad idő növekedésével egyidőben a könyvolvasási gyakoriság és tartam csökken. A magyar olvasáskultúra megrendülésének okaként pedig a tévénézés mutatóit jelöli meg (a keveset tévénézők aránya 1985-2000 között 17-ről 3%-ra csökkent, a nagyon sokat tévénézőké - napi átlagban 3 óra felett - pedig 18-ról 55%-ra növekedett. Fontos tény, hogy a számítógép- és internet-használók (10%) a közepesen olvasók köréből kerülnek ki. Ugyancsak félelmetes felismeréseket tartalmaz Radnóti töprengése az olvasás „muzealizálódása” felett.⁸

A számítógépes grafometria mo-i meghonosítása számos jogi és adminisztratív szabályozási kérdést nyit meg, alapvető személyiségjogot érint, másrészt az információtudományos gondolkodás (információtudatosság) magasabb szintjét nyitja meg. A kézírás azonosítása mellett számos személyiségjegyet, kognitív és fizikai információkezelési készséget érint (mér és minősít): alkalmas a hazugságvizsgálatra (a test elektromos ellenállásának változásán alapuló méréshez hasonlóan). A nemzetközi gyakorlatban írásminták központok működnek kriminálisztikai céllal: a grafológiai intézet és az OKKI vonatkozó kutatásai most hasznosultak.⁹

Az információfogyasztás mérőszámaival a hivatalos amerikai statisztika a háztartások informatizációjáról, ill. információfogyasztásáról szólva érdekes változásokat jelez:

	1992.évi óraszám	2000.évi óraszám	2000.évi fogyasztás, MByte	Változás
1. televízióhallg.	1.510 ó	1.571 ó	3.142.000	+4%
2. rádióhallg.	1.150 ó	1.056 ó	57.800	-8%
3. lemezj./magnó	233 ó	269 ó	13.450	+15%
4. újságolvasás	172 ó	154 ó	11	-10%
5. könyvolvasás	100 ó	96 ó	7	-4%
6. képes fírat	85 ó	80 ó	6	-6%
7. házi videózás	42 ó	55 ó	110.000	+30%
8. videójáték	19 ó	43 ó	21.500	+126%
9. internetezés	2 ó	43 ó	9	+2.050%

A PRTM Performance Measurement Group 2000-res felmérése úgy találta, hogy a jelenlegi amerikai web-aktivitás a megrendelésekönnyvelés, a legáltalánosabb b2b-aktivitások pedig a rendeléssel, készletezéssel, szállítással kapcsolatos adatcseré. A dinamikát az jelenti, hogy 2000 eleje és 2001 első félévének vége között hatszorosára nőtt az internetes megrendelések száma. Az e-gazdasági viselkedést illetően a Consumer Electronics Association felmérése

szerint az amerikai fogyasztó nem akar fizetni az online tartalomért: 77% ellenzi az információletöltést terhelő díjat (legyen az adat, kép, zene, játék, szoftver), vagy hogy egyáltalán fizetéssel terheljék az internetezést: 92% ellenzi az internet megadóztatását, 75% ellenzi az e-kerre kivethető adót.¹⁰

Információs társadalom és információgazdaság

A kormányzati információpolitika eseménye, hogy a brit kormány, Blair informatikai szakértője, a brit e-közigazgatási program összeállítója látogatott mo-ra, s az összevetések, ill. a tanulságok számosak. A „UK Online” program (2000-2005) összességében 517 államigazgatási információtár és eljárás online elérését biztosítja majd (már 42%-ka elérhető) egy, az állampolgároknak szóló kormányzati portálon keresztül. A Blair-kormány társadalmi információs programjának másik legfontosabb része a 4.300 közkönyvtár és a mintegy hatezer (!) nyilvános információs központ hálózatba kapcsolása, amelyek minősítése is komoly munka (magyar viszonylatban erről szó sincs). A Blair-kormány szakmai információpolitikai programja a belső kormányzati intranet és központi adattár (1): az államigazgatási:állampolgári kapcsolattartás portálja (2): az elektronikus piactér kialakításának kormányzati segítése (3) a gazdasági aktorok ekereskedelmi kommunikációjának biztosítására: a digitális demokrácia kialakítása (4), az átláthatóság és az elektronikus szavazás szemmel tartásával. A társadalmi adottságokat illetően fontos tudni, hogy a 11 millió brit háztartásból 7 millióban van számítógép, 5 millióan interneteznek, a korlátlan netezés 5.500 forintnak megfelelő előfizetés alapján működik!¹¹

Az információügynökség mint az ITá alapvető szervezeti és munkaformája: az autonóm ügynökök (közismert nevükön botok) mint humán és/vagy digitális információközvetítők (-értékesítők) nagy vitát váltottak ki a szakmában (amit azóta meggyezés híján felfüggesztettek, pl. az IBM „intelligens ügynök” website-ját megszüntették). A MIT értelmezésében az információbrókerség, a termékbrókerség, kereskedelmi brókerség formációk ismertek. Az információbrókerség digitális változata a keresőgépek intelligenciájának van kiszolgáltatva, s mint ilyen sok üresjáratot dolgozik, vagyis a humán „változat” szakértelme nélkül még nem elég hatékony: másrészt viszont egyre kiterjedtebb háborúzás folyik a neten (infobot, knobot, shopbot, chatterbot típusú alkalmazásokban), az üzenetmegsemmisítések mindennapos gyakorlattá váltak. A technológia-humanizálási gyakorlatok kiterjedése, tudás(folyamat)strukturálás, mátrix-elmélet az együttműködés szervezésben.¹²

Az információs anarchizmus világszerte terjed, ezt tükrözi a cyberspace-ről szóló egyetemi konferencia, amely jellemző módon mutatja be a szociologizált korlátlanág illúzióját az új információs térben (vagy információs rendben). A „cyberspace” értelmezése itt a számítógép generálta „public domain”, amelynek nincsenek földrajzi határai, fizikai korlátai (sőt, fizikai jellemzői sem!), ellenben a folyamatos és állandó használata (perpetual) jellemző: a valamilyen rend kitűzése és fogatosítása képezi a konferencia vezető témáját. Másfelől eligazító tájékoztatást kapunk a cyber-libertarians, a cyber-enthusiasts, ill. a cyber(a)punk minősítésekről.⁴ Az internet kapcsán a digitális fenyegetés mint olyan megjelenítése, biztonsági igények és a biztonsági szempontok jelennek meg a hardver, a szoftver, az információmenedzsment fogalmi között: technológiák (kriptográfia, számítógépbiztonság, azonosítás és hitelesítés, hálózati biztonság: a szoftver és a humán tényező szerepe: stratégiák.¹³

Az információgazdaság leírását teszi hitelesebbé a német információs és kommunikációs technológiai szektor fejlődése a DIW számai alapján. Jól jellemzi a fejlődést, hogy a hozzáadott érték tartalom 1990-1998 között az IKT technológiánál 37-ről 25%-ra csökkent, a szolgáltatásoknál 37-ről 48%-ra, a tartalomnál 25-ről 28%-ra nőtt.¹⁴

	össz termelési érték - hozzáadott érték		1990		1998	
	1980					
IKT technológia	73Md DEM	- 34Md DEM	123 Md DEM	- 51Md DEM	145Md DEM	- 51Md DEM
IKT szolgáltatás	33Md	- 28Md	73Md	- 52Md	146Md	- 99Md
IKT tartalom	47Md	- 18Md	95Md	- 35Md	145Md	- 58Md

Az információgazdaságban a térszerkezet és a gazdaság viszonya, az információgazdaság térszerveződési logikája: az ipari koncentráció és a piaci poolok kialakulása különlegesen érdekes témának számít. A speciális szakértelmeket vonzó

vállalkozások környezete fejlődésének jellemzői: a lokális és globális hatások kölcsönössége mint térszervező tényező a DIW szakértőinek érdeklődésében.¹⁵

Az IKT-k és a munkahelyteremtés viszonya (pontosabban a minőségi munkaerőhiánnyal szemben munkahelyteremtés) egy salzburgi kutatóintézet érdeklődésében: a nemzetközi környezetben az amerikai, OECD, EU ITá-modellezés szerinti munkaerőprognózisok, ill. visszamenőleges értelmezések az „információs munka” minősítésekkel. Az amerikai előrejelzésekben a számítógépes és adatfeldolgozó készségek 1,3 millió fős munkaerőigényt támasztanak (1996-2006), de pl. az egészségügyi kiszolgáló személyzet 3,1 millió fős igénye is számítógépes készségekkel bíró munkaerőigényt jelent. A BLS előrejelzése 1998-2008 időtávra 1,6 millió fő munkaerőigény jelez a „core ICT workers” kategóriában: általánosnak tekinthető, hogy a hardver jellegű termelő munkaerőigénye csökken, miközben a szoftver jellegű (metanyelvek) fejlesztő, kiszolgáló munkaerőigény nő.¹⁶

Mérés és minősítés

Az így látják mo-ot típusú tájékoztatás eseményeként, az információtudatosság szempontjából elgondolkodtató a PwC 20 feltörekvő gazdaság kilátásait felmérő tanulmánya, amely szerint mo-on a gazdaság átláthatóságának szingapúri szintre javulása 17%-pontos adócsökkentés hatásának felelne meg. Ennek jelentőségét azzal adja meg, hogy a szóban forgó országok 1998/99-es kibocsátású szuverén kötvényein 160 Md USD-ros kamatprémiumot jelentett a transzparencia hiánya (!), ill. hogy mo. számára a kockázati prémiumban kifejeződő hiányosságok 3,7%-pontot érnek viszonyítási alapként az USA-val szemben. Mo. 17%-pontos átlaga az üzleti szabályozók kiszámíthatósága, a gazdaságpolitika, adó-, fiskális- és monetáris politika terén viszonylag jó, korrupcióban közepes, a számviteli elvek és szabályok terén rossz minősítést kapott: a gazdasági átláthatatlansági index szerint (1-100-ig skálán) mo. 50 pontot kapott.¹⁷

A minősített információs társadalmak legfrissebb statisztikai összehasonlítása az IDC World Times Information Imperative Index adattárból: másfelől a magyar szempontból tanulságos minősítés az infrastruktúrárendszerek fontosságát emeli ki.¹⁸

	Szociális infrastruktúra	Információs infrastruktúra	Számítógépes infrastruktúra	Összindex
1.USA	544 (2)	2.010 (1)	2.433 (1)	4.987
2.Finnország	536 (3)	938 (13)	2.117 (2)	3.591
3.Svédország	492 (9)	1.235 (5)	1.722 (7)	3.442
4.Dánia	492 (8)	1.280 (4)	1.668 (8)	3.440
5.Norvégia	518 (5)	1.057 (9)	1.848 (4)	3.483
6.Kanada	573 (1)	1.135 (8)	1.611 (10)	3.319
7.Hollandia	493 (7)	1.193 (7)	1.613 (9)	3.299
8.Svájc	463 (13)	1.021 (11)	1.789 (6)	3.273
9.Új Zéland	526 (4)	1.289 (3)	1.434 (12)	3.249
10.Nagy-Britannia	461 (15)	1.212 (6)	1.571 (11)	3.244

A mérés és minősítés: a brit e-gazdaság programot megalapozó, segítő minősítés az Office of National Statistics (ONS) révén/által készített módszertan (2000 áprilisában) megbecsülni a létező e-ker és e-biznisz outputját: indítottak egy survey-t 2000 októberben 400 vállalkozás felmérésével (közel 50% válaszolt): megfigyelték az információs szolgáltatást előfizetői/megrendelői adatai alapján, ill. a cégen belüli internethasználati adatokat: az internetszolgáltatók szokásos felmérésében egy „üzleti kapcsolati indext” hoztak létre.¹⁹

A statisztikai információrendszer átalakulásában esemény az EU ITá-statisztikai készülttségének változása az „e-Europe Action Plan” nyomán meghirdetett 23-indikátoros minősítés mint állapotmeghatározás követelményével. A hivatalos statisztikai nomenklatúrák frissítése, a statisztika-kibocsátási idők drasztikus lerövidítése (digitalizáció), új adatnyerési eljárások (IST-támogatás), az új gazdaság szektorális hatásainak jobb megértése (IKT-k, DG-”enterprise”) a legjellemzőbb témák. Következik a létező nomenklatúrák revíziója a gazdasági tevékenységek (NACE), a termékek (CPA/CPS), a kereskedelem (a harmonizált rendszer egészében), a foglalkoztatás (ISCO) terén: a minimális revízió a NAICS szellemében. A módszertanok és gyakorlatok szintjén a reál output és a termelékenység gyorsabb, rövidebb távú, gyakoribb mérése: új típusú mérés a háztartások, a munkaerőpiac, az oktatás, eü- és üzleti vállalkozások terén: a szellemi tőke mérésének kiterjesztése, finomítása.

A információs társadalomban kiemelkedő feladat a mérés és minősítés, a statisztikai dokumentálás megváltozásának kényszere, s a megoldási kísérletek az OECD-ben a

tudomány, technológia és ipar (STI) mérőszámai állandó és folyamatos összehasonlításával talán a legrégebben folymak az Itá-kihívásokkal. A millenniumi revíziók és az új törekvések összegzéseként kiadott szervezeti direktívák a következők: mielőbb dokumentálni az innováció, tudomány és gazdaság közötti viszony változásait (1), jobban megérteni a vállalati termelékenység és dinamika változásait (2), feltérképezni a nemzetközi tudásáramlást (3), nyomon követni a IKT-k alkalmazásait az e-kerben, e-bizniszben, ill. az ITá-hoz fűződő szélesebb összefüggésekben. Az ITá-statisztika kidolgozásának menetrendje szerint először a létező statisztikai bázisok közelítése, egységes értelmezése és összehasonlíthatóságának kidolgozása indult meg az 1990-es évek elején: a komplexitás miatt először a kínálati, majd a keresleti (felhasználói) információstatisztikákat készítik el (utóbbiakat is lépésenként, előbb a gazdaságban, majd háztartások, végül a kormányzat területén): végül az időközben létrehozott Working Party on Indicators for the Information Society kereteiben (az Eurostat és az ENSZ Stat. társulásokkal) elkészült az „aktivitás bázisú IKT-szektor” minősítés alapjáni adatgyűjtés. A következő a hálózati gazdaság és az e-ker megragadása, a definiálás, statisztikai mérőszámok kidolgozása, a felhasználói igények konceptualizálása három irányból, úgymint a kereskedelmi kommunikáció, az e-ker-alkalmazások, az üzleti folyamatok és gazdasági tevékenységek leírása. Az e-Europe Action Plan 23 statisztikai indikátor alapján készített minősítése féléves és éves frissítésű.²⁰

Az információgazdaság közgazdasági szabályai bontakoznak ki a tudástőke hasznosításának kritériumai alapján: az információmenedzsment és a tudásmenedzsment közötti átmenet információ/tudástartalma: információlebegés és tudástöketranszfer: tudástőke és a szervezeti strukturálás szempontjai. A növekvő megtérülés kényszere, költség (magas indulóköltség), keresleti (hálózatszervezés), alkalmazói tudás (továbbépíthetőség): az állandó megtérülés parancsa (a menedzsmenttanácsadásra jellemző az állandóan megújuló szervezeti tudás(adat)bázis) a legjellemzőbb motívumok. Változó tartalommal a versenyelőny = a tudástőke létrehozása, tulajdonlása, védelme, alkalmazása. Az ITá-ban a gazdaságot meghatározza, hogy az igazgatási funkció kevésbé fontos (akár kihelyezhető), mint a vállalkozási és a szervezeti tudás(tanulási) funkció.²¹

A információs társadalom irodalmának legfrissebb érdekessége az információs műveltség a rétegmérés alapján. A GfK 1999-2000 közötti felméréseiben a „mi jut eszébe az ITá-ról?” kérdésre adott válaszokból: öröndetes tényként értékelhető, hogy egy év alatt az információt és információáramlást asszociálók kerültek az első helyre.²²

	1999	2000
1. információ/információáramlás	12%	24%
2.számítógépek elterjedése	14%	23%
3.internet/elektronikus levelezés	16%	13%(!)
4.média/információforrások	9%	13%
5.tájékozottság/tájékoztatás	5%	9%

Ezzel egyidőben az információs eszközbirtoklás változása is jelentősen megváltozott a 14 feletti népességnél.

	1997	2000
1.PC	6%	20%
2.mobilteléfono	8%	19%
3.telefón	59%	76%
4.teletextes TV	24%	36%
5.internet-hozzáfér.	8%	14%

Az ITá-statisztika eseménye, hogy az EU hivatalos statisztikai készülségét emelendő készülnek a készségi indikátorok („readiness indicators” az IKT-k elterjedéséről vállalatoknál, vagy a háztartásokban), a használati („usage indicators” az IKT-használat gyakorisága a szervezeti, társadalmi, üzleti szférában) és a hatásindikátorok („impact indicators” az IKT-k hatásának mérése). Az EU hivatalos információstatisztikájának forrásai (ESS) a Newschronos adatbázisban a következők: Structural Business Statistics (SBS), Production Statistics (Prodcom), External Trade Statistics (Comext), Community Innovation Survey (CIS), European Community Household Panel (ECHP), Continuous Vocational Training Survey (CVTS), Labour Force Survey (LFS), Household Budget Survey (HBS), Telecommunications Questionnaire (COINS adatbázis), Audiovisual Questionnaire (AUVIS): 2001-ben indult a 23-tételes e-ker felmérés (survey), valamint a 100-tételes Itá-felmérés.

A legmegbízhatóbb magán információforrások a következők: European Information Technology Observatory (EITO = www.eito.com): NUA (dublinoi székhelyű internet-használati adatokat gyűjtő központ = www.nua.ie): RIPE NCC (európai hálózatkoordinációs központ = www.ripe.net): Internet Software Consortium (évi két internetdomén-adatkibocsátás =

www.isc.org), valamint a következő piackutató cégek szolgáltatásai, mint a Durlacher (www.durlacher.com), Forrester Research (www.forrester.com), IDATE (www.idate.fr), IDC (www.idc.com).²³

A mérés és minősítés eseményeként az e-készültség minősítések között a McConnell.féle „e-Rediness” 53 országot minősít (1-3 tartományban, 1-kíváló, 2-közepes, 3-gyenge), a távlati terveket is értékelve a közepes készültségű országok közé sorolva bennünket.²⁴

	Hálózatosodás	Vezetés	Biztonság	Humántőke	Üzl.-i körny.	Átlag
Mo.	2	2	2	1	2	1,8
Szlovénia	2	2	2	1	2	1,8
Csehország	2	2	2	2	3	2,2
Lengyel.	3	2	2	2	2	2,2
Szlovákia	2	3	2	2	3	2,4

Figyelmeztető a gazdasági aktivitás és a társadalomkép nagy eltéréseinek láttatása mo. esetében, amennyiben a társadalom változóképeségét a konzervatív Tajvan vagy Ukrajna szintjén látják, egy rugalmatlan és lassú adaptációra hajló országgént.

Az amerikai társadalom informatizációja a „hivatalos statisztika” alapján, töretlen fejlődést mutat a számítógép terjedésében 1984-1998 között. A 128,198 millió foglalkoztatottból 49,8 millió használt a munkájában számítógépet, s közöttük 16,6% internetezett a munkahelyén. A Census Bureau 1997-es hivatalos statisztika szerinti szeszítése

	1984	1989	1993	1997
1. Háztartások számítógéppel	8,2%	15,0%	22,8%	36,6%
2. Felnőttek számítógéphasználata otthon, iskolában, munkahelyen	18,3%	28,1%	36,0%	47,1%
3. Gyermek számítógéphasználata otthon, iskolában	30,2%	46,0%	58,7%	74,4%

Az 1997-es felmérésben a számítógéphasználat típusát illetően a szövegfeldolgozás 57%-ban, a levelezés (e-mail) 47%-ban, az adatbázis-építés és -kezelés 34,1%-ban, a DPL 15,3%-ban, a programozás 15%-ban reprezentált.²⁵

Új szolgáltatásstatisztika a GM legújabb összesítése a szolgáltatás-külkereskedelemtől, amely az arányok további romlását jelzi, amennyiben az információgazdaság szempontjából meghatározó export-import arányok a következők (millió dollárban).²⁶

	1998	Kivitel 1999	2000	1998	Behozatal 1999	2000
1. Adatfeldolgozás és információszolgáltatás	1,3	2,7	3,4			
2. Számítástechnikai szolg.	8,6	10,9	11,4	3,7	3,7	7,1
3. Műszaki tervezés és tanácsadás	2,0	2,9	2,5			
4. Szakértői szolgáltatások	6,3	6,7	10,4			
5. Oktatási szolgáltatások	0,5	1,1	0,3			

Információmenedzsment

Az információmenedzsment eseménye, egy (interactive week) felmérés szerint az internetet használók 88%-a információ és hírek keresésével tölti az időt a hálón. Idejük 70%-át a kereséssel és 30%-át a hasznosítással töltik. A külföldi szaksajtó kutatásában a leghatékonyabb külföldi keresőnek a BullsEye 2 Pro-t tekintik, amely több mint 800 kereső (gépet)programot, különleges adatbázist képes kezelni: 15 világnyelvet ér el, az internet explorer motort használja. További fejlesztése a „tracker”, amely lehetővé teszi az egyszer már alkalmazott keresési módszertan és utak ismétlését, mindezt 249 USD /74 E HUF-ért.²⁷ Ugyancsak információmenedzsment-esemény a 11 ingyenes e-mail-szolgáltatás minősítése felhasználási terület, elérhetőség, postafiók, levélküldés és -fogadás, határidőnaplózás szempontjából. A freemail, mailbox, primposta, x3, egon, freeweb, fotexnet, kukac, neomail, netposta, nexus formák bemutatása: a legjobb értékelést a mailbox kapta.²⁸

Az információmenedzsment lefontosabb kérdései, hogy mi a szükséges és elegendő információ a vezetői környezetben. Milyen módon szerzik meg a döntéshozók a döntéshozók számára szükséges információt. Egy felmérés, amelyben a magyar vezetők nem tudnak érdemben nyilatkozni a cégük információs infrastruktúrájáról. A külső információk forrása (médiák, események,

információs tevékenységek): hálózati gazdaság, hálózati aktorok jellemzői: tudástartalom és menedzselés.²⁹

Az információmenedzsmenttel kapcsolatos tájékoztatási esemény, hogy az elektronikus információkeresés és kémkedés az interneten technikailag olyan webkeresőkkel megy, mint a WebQL keresőmotor, amely teljes oldalakat tölt le megadott minták, formák, karakterek és kódok szerint, szavakat és tárgyszavakat keresve. A Fortune'500-ak számos cége ad ilyen megbízásokat a versenytársai megfigyelésére. Az intellektuális módszerek a menedzsment viselkedésének, az álláshirdető felületek figyelése, együttműködési és más típusú megrendelések figyelése (Rival Watch). A Hoover Intelligence Monitor vállalati ismertetőket készít a személyzetről, a termékekről és a cég áráiról stb.³⁰

Irodalom és jegyzet

1. futures'2001/5.sz. p.437-441./ifti
- 2.mti/nszab'2001,03.28.p.8./ifti- //economist'2001/8214.sz. TEQU,p.51,52./ifti-
- 3.Brown,J.,S.: Duguid,P.: The Social Life of Information. harvard business school press'2000, p.20/ifti
4. Brown,J.S.:Duguid,P.: The social life of information. harvard business school press'2000, p.320/ifti
5. ittk/ifti'2001,05.15.-
6. european economic review'2001/4-6.sz. p.629-640./ifti
7. Vecsey,Z.: Kvantumfilozófia: tudományos világkép vagy mítosz? = liget'2001/5.sz. p.60-65./ifti-
- 8.mti/nszab'2001,03.05.p.13./ifti
- 9.mti/nszab'2001,06.14.p.1,18./nszava,p.3./ifti
- 10.www.sims.berkeley.edu/how much info/summary.html'2000/ifti - valamint j. of business strategy'2001/3.sz. p.3./ifti
- 11.mti/mn'2001,06.02.p.15./mh,p.6./ifti-
- 12.Brown,J.S.: Duguid,P.: The Social Life of Information. harvard business school press'2000, p.320/ifti
- 13.Schneider,B.: Secrets and lies. Digital security in a networked world. wiley and sons, New York'2000, p.412/ifti
- 14.vierteljahrshfte zur wirtschaftsforschung'2000/4.sz. p.491-509/ifti-
- 15.Fuchs,G.: The role of geography in the Information Economy: the care of multimedia. = vierteljahrshfte zur wirtschaftsforschung'2000/4.sz. p.559-573./ifti-
- 16.vierteljahrshfte zur wirtschaftsforschung'2000/4.sz. p.510-526./ifti
- 17.mti/napi'2001,05.02.p.4./ifti
- 18.mti/napi'2001,05.02.p.11./ifti-
- 19.mti/vg'2001,03.07.p.1,10./ifti-
- 20.www.idcresearch.com/iirev.3.htm/ifti-
- 21.Williams,M.: Measuring e-commerce - the ONS approaches. national statistics-economic trends'2001/568.sz. p.41-43./ifti-
- 22.sigma'2001/1.sz. p.4-51./ifti-
- 23.korszerű vezetés'2001/2.sz. p.7-23./ifti-
- 24.boss'2001/3.sz. p.47-60./ifti
- 25.sigma'2001/1.sz. p.16-19./ifti-
- 26.ittk/napi'2001,05.16.p.21./ifti
- 27.mti/mh'2001,05.17.p.12,13./ifti
- 28.population profile of the US'2001,márc. p.40-41./ifti
- 29.GM'2001,p.112/ifti-
- 30.chip'2001/6.sz. p.142-144./ifti-
- 31.marketing and management'2001/2.sz. p.23-60./ifti-
- 32.számtech'2001/23.sz. p.13-14./ifti